

Covid-19, siyasal egemenlik ve piyasa

CANGÜL ÖRNEK

Geçtiğimiz günlerde ABD Senatosu Covid-19 pandemisi nedeniyle büyük şirketlere muazzam kaynak transferini öngören bir paketi kabul etti. *The Washington Post*'un haberine göre paketin hazırlandığını duyan lobiciler, hızla harekete geçerek temsil ettikleri gruplar adına Senato'yu ve Beyaz Saray'ı bombardımana tuttular. Böylece başlangıçta 850 milyar dolar olarak planlanan paketin büyüklüğü birkaç gün içerisinde 2,2 trilyon dolara yükseldi. Senato'da Demokratların ve Cumhuriyetçilerin oybirliği ile kabul ettikleri paketin "milli birlik ve beraberlik" ruhunu bozan tek başlığı ise, 4 ay için haftalık 600 dolar ek işsizlik ödeneği sağlanmasını öngören maddeleri oldu. Senato'da ve paketin kabul edilmesinden sonra basında dile getirilen itirazlar, işsizlik ödeneğinin çalışmayı değil, işten çıkarmayı teşvik ettiği yönündeydi. Halbuki, ödeneğin talep daralmasının önüne geçerek piyasaya "soluk aldırması" da öngörülüyordu. Paket, ücretsiz izne çıkarılma ya da maaşlarda kesinti yapılması gibi durumlar için bir düzenleme getirmediği gibi, şu aşamada, trilyon dolarlık teşvik alacak şirketlerin bu paraları aldıktan sonra insanları işten çıkarmaması gibi koşullar da içermiyor. Üstelik ek işsizlik ödeneği miktarı, insanların işsiz kalsalar bile piyasa için talep yaratabildikleri ama ücretleri düşürülse bile çalışmayı sürdürecekleri "kutsal denge" gözetilerek belirlenmişti.

Paketin kabulüyle aynı hafta içerisinde gerekirse piyasanın sağlığı için virüse kurban verileceğini ifade eden açıklamalar da yapıldı. Donald Trump, alınan önlemleri askıya almayı değerlendirdiklerini, herkesi ekonominin işlemesi için tekrar işe sürebileceklerini duyurdu. Aynı haftanın diğer çarpıcı açıklaması ise, hayati olmayan işletmelerin kapatılması gibi önlemleri bile eleştiren Teksas Valisi Dan Patrick'ten geldi. Patrick, ABD'yi kurban etmek yerine yaşlıların kendilerini kurban etmeye hazır olduklarına inandığı söyledi. Bu sözleriyle, açıkça, piyasanın selameti için virüsün hangi canı alacağı kararını virüse bırakmayı, yani virüs için tam anlamıyla *laissez-faire, laissez passer* ilkesini hayata geçirmeyi öneriyordu.

Dünyanın en büyük kapitalist ülkesindeki bu tartışmaların siyasal iktidar ve yaşam hakkımız konusunda bize söylediği nedir? Jashua Clover'a göre, bütün bunların